

حجت الاسلام والمسلمین دکتر علی خیاط:
اساسی ترین کار کمیسیون آموزش؛
حرکت در افق چشم انداز ۲۰ ساله

صفحه ۶

« حوزه علمیه خراسان رضوی »

فعالیت ها و اقدامات «گروه مطالعات راهبردی»:
طراحی زیست بوم های چهارگانه؛ نتیجه
بازبینی سند چشم انداز بارویکرد تمدنی

صفحه ۷

« ماهنامه دبیرخانه شورای عالی »

کلیله ۱۴۱۷ و

شماره اول / آذر ۱۳۹۷ / ربیع الاول ۱۴۴۰

حجت الاسلام والمسلمین محمد باقر فرزانه، دبیر شورای عالی حوزه علمیه خراسان:

رهبرانقلاب، اعضای شورای عالی را مجموعه ای کارآمد می دانند

صفحه ۵ و ۴

حجت الاسلام والمسلمین
سید مصباح عاملی

حجت الاسلام والمسلمین
محمد باقر فرزانه

آیت الله
سید ابراهیم رئیسی

آیت الله
سید احمد علم الهدی

آیت الله
شیخ مهدی مروارید

آیت الله حاج شیخ رجبعلی
رضازاده

آیت الله حاج سید حسن
مرتضوی شاهرودی

نگاهی راهبردی به پایگاه شورای عالی حوزه علمیه خراسان

تدوین اسناد راهبردی، سیاست‌گذاری‌ها در راستای ارتقاء فعالیت‌های علمی، سطح معنویات، جذب و احیای موقوفات حوزه، تامین شهریه طلاب و اتخاذ تصمیماتی در زمینه ساماندهی نظام پرداخت‌ها و... ارائه شده است.

نگاهی به اهداف و چشم‌انداز

آنچه خود را در ادامه سایت جلوه می‌دهد، تبیین اساسنامه، آینده پژوهی، حوزه پژوهی و چشم‌انداز حوزه علمیه خراسان است؛ درحقیقت این شورا گروه پژوهشی است که در دفتر طرح و برنامه دبیرخانه شورای عالی با هدف زمینه‌سازی جهت مدیریت کلان، جامع و بومی‌سازی شورای عالی شکل گرفته است و انجام مطالعات راهبردی، بررسی، رصد و دیده‌بانی روندهای مرتبط با حوزه و روحانیت که با هدف شناخت پیش‌دستانه آینده‌های ممکن حوزه‌های علمیه صورت می‌گیرد از جمله اهداف آن ذکر شده است.

شورای تحول

در بخش دیگری از سایت به شورای تحول اشاره شده است؛ درحقیقت شورای تحول با تصویب شورای عالی در راستای تحول حوزه علمیه در اسفندماه سال ۱۳۹۵ آغاز به کار نموده و تا کنون نیز فعالیت‌های خود را ادامه داده است؛ این شورا برای تحقق تحول در حوزه علمیه و هماهنگ شدن کمیسیون‌های تخصصی دبیرخانه شورای عالی تشکیل شده است و اعضای آن نیز متشکل از روسای کمیسیون‌های تخصصی شورای عالی، دبیر شورا و همچنین مدیر حوزه علمیه است.

پایگاه شش‌شورای عالی حوزه

علمیه خراسان به آدرس:

<http://www.shora-kh.com>

دسترس مخاطبان قرار دارد؛ در هنگام ورود به سایت تصویر نوری قرآن به چشم می‌خورد و مخاطبین می‌توانند با کلیک بر روی تصویر قرآن، از تفاسیر آیات فقهی توسط حجج اسلام والمسلمین محمد مروارید و محمدحسن ربانی بیرجندی، آیات سیاسی اجتماعی از آیت‌الله سید احمد علم‌الهدی، آیات اعتقادی از آیت‌الله سیدجعفر سیدان، آیات اخلاقی و تربیتی از حجج اسلام والمسلمین محمد جواد نطافت، مهدی زمانی، به همراه تفسیر ترتیبی از حجة الاسلام والمسلمین سید ابراهیم رئیسی و استاد شیخ مهدی زمانی و در کنار دیگر محتوای سودمند این سایت استفاده و بهره‌رسانی کنند. درصفا اصلی این سایت و در ادامه بخش‌ها، ماموریت اعضای شورای عالی، وظایف و اختیارات اعضای این شورا، متن انتصاب اعضا، آیین‌نامه‌ها و مصوبه‌ها در دسترس قرار گرفته که توضیحات هر یک از بخش‌ها در ذیل به تفصیل ارائه شده است.

آیین‌نامه‌ها

مخاطبین این سایت در بخش آیین‌نامه‌ها می‌توانند تا آیین‌نامه نشریات داخلی مدارس حوزه علمیه خراسان سطح یک و دو، آیین‌نامه برگزاری کرسی‌های نظریه‌پردازی در حوزه علمیه خراسان، آیین‌نامه برنامه مقطع عمومی این حوزه، آیین‌نامه پذیرش و ساماندهی تدریس اساتید این حوزه، آیین‌نامه جذب و پذیرش داوطلبان تحصیل در مقطع عمومی این حوزه، آیین‌نامه و شرح وظایف کمیسیون‌های شورای عالی و آیین‌نامه تلبس طلاب این حوزه را مشاهده کنند.

ماموریت‌های اعضای شورای عالی حوزه علمیه خراسان

در بخش دیگری از سایت به وظایف و اختیارات اعضای شورای عالی اشاره و ۳۱ بند از مهمترین اختیارات آنان در حوزه‌های مختلف شامل:

درس اخلاق

درسی بخوانید که ملکوت را ببینید!

آیت الله مشکینی (ره)

انسان موجود مرکبی از ساعات، ایام، شهر و سنو است. هر ساعتی که می‌گذرد یک مقدار از وجودش کم می‌شود مانند یک بطری پر از مایع است که قطره قطره از او کاسته می‌شود و هر قطره‌ای که از او بریزد، همان اندازه از مایع کم می‌شود. بنابراین اگر می‌خواهید افتخار سربازی امام زمان (عج) را پیدا کنید و یک روزی شیخ مفید و شیخ طوسی شوید، از حالا باید بفهمید، وقت‌تان چیست و در این زمینه سه نکته را مهم شمرده و لحاظ کنید؛ اول: برای چه به دنیا آمده‌ایم و هدف چیست؟ دوم: حرکت به سوی هدف و کوشش برای رسیدن به آن. سوم: تهیه شرایط و وصول به هدف را مشخص کنید.

انسان عاقل کسی است که کمالات خود را بسنجد و براساس آن وزن بدن خویش را بفهمد، مقدار عقل و معلومات خود را نیز تشخیص دهد و از حدود خود تجاوز نکند. انسان عاقل این‌گونه نیست که بیشتر از این مقدار برای خودش ارزش قائل شود و تلاش کند بیشتر از معلومات و عقل خود توانایی‌های خویش را به دیگران نشان دهد. کسی که می‌خواهد متصدی منصب و هدایت عده‌ای را به عهده بگیرد باید بهره‌وافی از اصول و فروع، علوم ادبیات، تفسیر و اخبار، سیره پیامبر اکرم (ص)، سایر پیغمبران و ائمه اطهار داشته باشد و لازم است که تا حدودی در اخلاقیات، کمالات نفسانی، تصفیه روح و باطن تجربه دیده باشد و جمال انسانیت خویش را از آرایش صفات زشت و ناپسند، پاکیزه و منزه کند. آن‌گاه به اصلاح دیگران بپردازد. درسی بخوانید که ملکوت را ببینید! علمی را بطلبید که به دل، نور است. طلبه‌ای که لقمه حرام در معده او وارد شود یا بفهمد مشتبه است، اما آن را بخورد، هیچ‌گاه نمی‌تواند مقامی به دست آورد. حوزه جایگاه کمال و علم است و راهی است که خدا این‌گونه انتخاب کرده است. هر کس غیر از این را می‌خواهد، بگذرد و به دنبال کارهای دنیوی برود. توصیه به رعایت اخلاص در نماز می‌کنم. از اول تا آخر نماز بکوشید که توجه‌تان به خدا باشد و هر چه که می‌توانید نماز را کامل کنید تا روح‌تان از نماز سیراب شود. گاهی سجده‌های طولانی انجام دهید و اصرار کنید تا اشکتان جاری شود. روایت هست که با اصرارهای فراوان، درهای آسمان باز می‌شود و خداوند می‌فرماید: ملائک ببینید بنده من چه می‌کند.

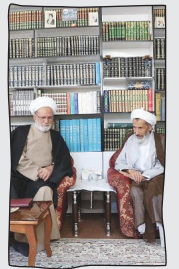
فرایند تصویب رشته‌های جدید در حوزه علمیه اعلام می‌گردد

حجت الاسلام فتح‌اللهی مسئول دبیرخانه شورای عالی گفت: بر اساس مصوبه شورای عالی، وظیفه طرح و بررسی تمام رشته‌های تخصصی پیشنهادی بر عهده کمیسیون آموزش این شورا قرار گرفته است. وی در ادامه بیان کرد: در راستای شناخت بهتر، بررسی و انتقاد کار در تصویب رشته‌های مورد نیاز حوزه علمیه خراسان کمیسیون تخصصی آموزش شورای عالی با تشکیل کارگروه‌های تخصصی به جمع‌آوری نظرات و پیشنهادهای نخبگان حوزوی می‌پردازد.

عیادت حجت الاسلام والمسلمین فرزانه از آیت الله رضازاده

حجت الاسلام والمسلمین فرزانه، دبیر شورای عالی به همراه حجت الاسلام فتح‌اللهی با حضور در بیت آیت الله رضازاده از علمای بزرگ خراسان عیادت کردند. در این دیدار حجت الاسلام والمسلمین فرزانه احوال آیت الله رضازاده و روند درمان ایشان را جویا شد و از خداوند متعال برای این عالم ربانی آرزوی سلامت و بهبودی کرد. گفتنی است در حدود دو هفته آیت الله رضازاده به دلیل مرضی و کسالت فعالیت‌های علمی و حوزوی خویش را موقتا تعطیل کرده تا روند درمان خود را طی کند.

منشور اخلاق حوزه علمیه خراسان به تصویب رسید

کارشناس کمیسیون تخصصی اخلاق و فرهنگ شورای عالی اعلام کرد: اعضای کمیسیون فرهنگ و اخلاق با برگزاری جلسات مختلف ضمن بحث و بررسی در مورد منشور اخلاقی حوزه علمیه خراسان و گفتگوهای کارشناسانه این منشور را به تصویب رساندند. حجت الاسلام غروی بیان کرد: این منشور حاوی فهرستی از عناوین مهم و دارای اولویتی است که به عنوان یک میثاق فرهنگی-گروهی شناخته شده و تلاش شده تا هویت بخش رفتار جمعی طلاب باشد.

تهیه قالبی واحد برای یکسان سازی رشته‌های تخصصی

حجت الاسلام بومهرانی گفت: با دغدغه ساماندهی روند تصویب رشته‌های تخصصی مورد نیاز حوزه علمیه خراسان، پیش‌نویسی برای ایجاد قالبی مناسب برای یکسان سازی ایجاد رشته‌های جدید تهیه شد. سپس این پیش‌نویس در جلسه کمیسیون در دستور کار قرار گرفت و به صورت مفصل مورد نقد و بررسی قرار گرفت. پس از تصویب این پیش‌نویس مقرر شد برای تالیس هر رشته‌ای پس از قالب بندی آن رشته و طرح در کمیسیون آموزش، در صورت تایید در شورای عالی قابلیت اجرا خواهد داشت.

درس‌هایی از نهج البلاغه

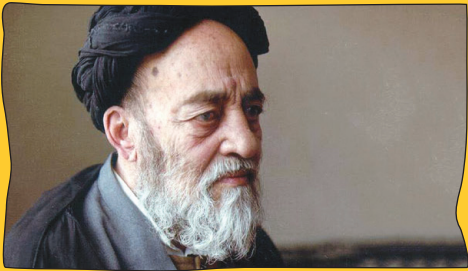
ما ۱۸ سال است که مراقب شما ایمیم!
آیت‌الله مظاهری

حضرت آیت‌الله مظاهری، از علمای برجسته و ربییس حوزه علمیه اصفهان خاطره‌ای از علامه طباطبایی صاحب تفسیر المیزان، نقل می‌کنند که نشان دهنده اهمیت معمم شدن طلاب و تأثیر آن بر زندگی آن‌ها دارد، ایشان می‌فرمایند:

«علامه طباطبایی (ره) در دوره‌ای از زندگی خود با سختی‌ها و تنگی زیادی در معیشت و امور مادی مواجه بود و همواره در این مسیر صبر زیادی از خود نشان می‌داد و زندگی بسیار ساده‌ای داشت، به گونه‌ای که زمانی که قم بودند در یک خانه کوچک و ساده زندگی می‌کردند و در آن منزل محقر، هم کلاس‌های درسشان برگزار می‌شد و هم خانواده‌شان زندگی می‌کردند.

اما در یک برهه‌ای واقعاً عرصه بر علامه طباطبایی (ره) تنگ می‌شود و همین امر سبب می‌شود تا استغاثه‌ای به حضور امام زمان (عج) داشته باشند و از حضرت صاحب الامر (عج) کمک بطلبند، ناگهان الهامی به علامه (ره) می‌شود و ولی عصر (عج) به ایشان می‌فرمایند که نگران نباشید ما الان ۱۸ سال است که مراقب شما هستیم و از شما محافظت می‌کنیم و در آینده هم این چنین خواهد بود.

این سؤال در ذهن علامه طباطبایی (ره) ایجاد می‌شود که با اینکه سال‌هاست در حوزه علمیه درس می‌خواند و تدریس می‌کند اما چرا امام زمان (عج) فرمودند تنها ۱۸ سال از او حمایت کرده‌اند؟! بعد از مدتی تفکر فهمیدند که در آن زمان، ۱۸ سال از زمان معمم شدنشان می‌گذرد و امام زمان (عج) مدت زمان معمم بودن علامه را مد نظر قرار داده بودند».

گزارشی از آیین نامه تلبس که توسط شورای عالی به تصویب رسیده است:

آیین نامه‌ای برای تلبس به لباس روحانیت

حوزه‌های علمیه شیعه، کانون تربیت نخبگان و فرزانتگانی است که رسالت پاسداری از معارف اسلامی و انتشار آن را در طول اعصار و قرون بر دوش داشته است و با سلاح قلم و کلام، به احیاء و اصلاح جوامع انسانی همت گمارده و واسطه فیض دریافت پیام خدا و کسب معرفت و بصیرت گردیده‌اند.

بی‌تردید مصادیق اصلی سالکان این طریق، عزیزانی هستند که پس از احراز صلاحیت‌های علمی و اخلاقی با تلبس به لباس مقدس روحانیت، تاج افتخار را بر سر نهاده و رداى پیامبر گرامی اسلام را به مقتضای «وَلَكُم فِي رَسُولِ اللَّهِ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ» پوشیده‌اند.

در همین راستا، شورای عالی حوزه علمیه خراسان به منظور حفظ جایگاه عظیم روحانیت، سامان‌دهی، رسمیت‌بخشی، تشویق و ترغیب طلاب به امر تلبس، محافظت و حراس‌ت از قداست لباس روحانیت، آیین‌نامه‌ای تنظیم کرده است که در دو فصل با عناوین «تعاریف و کلیات» و نیز «ضوابط و مقررات» در ۱۱ ماده به تصویب رسیده است.

در فصل اول این آیین‌نامه ضمن بیان اینکه «لباس روحانیت، عبارت است از عمامه، عبا و قبا که نشانگر برخورداری از تحصیلات دینی در حوزه‌های علمیه، بایبندی بر ارزش‌های اسلامی و آمادگی ایفای نقش در جامعه اسلامی است»، آمده است: «تلبس به لباس روحانیت، برای افراد عادی و محصلان یا فارغ‌التحصیلان مراکز غیرحوزوی و نیز طلاب فاقد پرونده ممنوع است.

همچنین مسئولیت برنامه‌ریزی، سامان‌دهی، تشکیل پرونده تلبس، تأیید صلاحیت نهایی پس از استعلام صلاحیت‌های علمی و عمومی از واحدهای سازمانی مربوط، و صدور مجوز تلبس طلاب و نظارت بر حسن اجرای آیین‌نامه بر عهده معاونت فرهنگی و تربیتی حوزه علمیه خراسان می‌باشد».

در فصل دوم که به بیان ضوابط و مقررات تلبس ۱. رعایت پوشش مناسب عرف روحانیت؛
۲. رعایت نظم و پاکیزگی بدن و لباس و مرتب بودن سرو صورت متناسب با عرف و شئون روحانیت؛
۳. پرهیز از وضعیت ظاهری غیرمتناسب؛
۴. مراعات زی‌طلبگی در مجالس مختلف و پرهیز از حضور در محافل مختلط که حدود شرعی در آن رعایت نمی‌شود؛
۵. پرهیز از روحیه اشرافی‌گری و تجمل‌گرایی، و رعایت شئون روحانیت در وضعیت زندگی و مسکن و خودرو؛
۶. رعایت اخلاق و آداب اسلامی و پرهیز از شوخی‌های افراطی و خلاف نزاکت؛
۷. پرهیز از درگیری‌های لفظی و فیزیکی غیرمتناسب با شئون روحانیت؛
۸. حفظ مناعت طبع و عزت نفس در تأمین معاش، و پرهیز از سوءاستفاده از لباس روحانیت برای مقاصد سوء.

در فصل اول این آیین‌نامه ضمن بیان اینکه «لباس روحانیت، عبارت است از عمامه، عبا و قبا که نشانگر برخورداری از تحصیلات دینی در حوزه‌های علمیه، بایبندی بر ارزش‌های اسلامی و آمادگی ایفای نقش در جامعه اسلامی است»، آمده است: «تلبس به لباس روحانیت، برای افراد عادی و محصلان یا فارغ‌التحصیلان مراکز غیرحوزوی و نیز طلاب فاقد پرونده ممنوع است.

همچنین مسئولیت برنامه‌ریزی، سامان‌دهی، تشکیل پرونده تلبس، تأیید صلاحیت نهایی پس از استعلام صلاحیت‌های علمی و عمومی از واحدهای سازمانی مربوط، و صدور مجوز تلبس طلاب و نظارت بر حسن اجرای آیین‌نامه بر عهده معاونت فرهنگی و تربیتی حوزه علمیه خراسان می‌باشد».

در فصل دوم که به بیان ضوابط و مقررات تلبس ۱. رعایت پوشش مناسب عرف روحانیت؛
۲. رعایت نظم و پاکیزگی بدن و لباس و مرتب بودن سرو صورت متناسب با عرف و شئون روحانیت؛
۳. پرهیز از وضعیت ظاهری غیرمتناسب؛
۴. مراعات زی‌طلبگی در مجالس مختلف و پرهیز از حضور در محافل مختلط که حدود شرعی در آن رعایت نمی‌شود؛
۵. پرهیز از روحیه اشرافی‌گری و تجمل‌گرایی، و رعایت شئون روحانیت در وضعیت زندگی و مسکن و خودرو؛
۶. رعایت اخلاق و آداب اسلامی و پرهیز از شوخی‌های افراطی و خلاف نزاکت؛
۷. پرهیز از درگیری‌های لفظی و فیزیکی غیرمتناسب با شئون روحانیت؛
۸. حفظ مناعت طبع و عزت نفس در تأمین معاش، و پرهیز از سوءاستفاده از لباس روحانیت برای مقاصد سوء.

در فصل دوم که به بیان ضوابط و مقررات تلبس ۱. رعایت پوشش مناسب عرف روحانیت؛
۲. رعایت نظم و پاکیزگی بدن و لباس و مرتب بودن سرو صورت متناسب با عرف و شئون روحانیت؛
۳. پرهیز از وضعیت ظاهری غیرمتناسب؛
۴. مراعات زی‌طلبگی در مجالس مختلف و پرهیز از حضور در محافل مختلط که حدود شرعی در آن رعایت نمی‌شود؛
۵. پرهیز از روحیه اشرافی‌گری و تجمل‌گرایی، و رعایت شئون روحانیت در وضعیت زندگی و مسکن و خودرو؛
۶. رعایت اخلاق و آداب اسلامی و پرهیز از شوخی‌های افراطی و خلاف نزاکت؛
۷. پرهیز از درگیری‌های لفظی و فیزیکی غیرمتناسب با شئون روحانیت؛
۸. حفظ مناعت طبع و عزت نفس در تأمین معاش، و پرهیز از سوءاستفاده از لباس روحانیت برای مقاصد سوء.

افزایش چشمگیر وقف در حوزه‌های علمیه

دبیر کمیسیون خدمات و معیشت شورای عالی گفت: حوزه علمیه خراسان بالغ بر ۲۰ هزار رقبه وقفی در سه استان دارد که این حاصل اهتمام مقام معظم رهبری نسبت به تشکیل دفتر موقوفات و امور حقوقی وقف این حوزه بوده است. حجت الاسلام کاظمی بایان این که طی سال جاری بالغ بر ۵۰۰ رقبه وقفی دیگر بر موقوفات حوزه علمیه خراسان افزوده شده است، بیان کرد: این حرکت، قدم مبارکی است، اما حداقل کار بوده و باید در راستای تحقق سند چشم‌انداز ارتقای آن گام‌های شایانی برداشته شود.

نشست هم‌اندیشی سند چشم‌انداز حوزه علمیه خراسان

مسئول دبیرخانه شورای عالی از برگزاری نشست باهدف بررسی و هم‌اندیشی در مورد سند چشم‌انداز خبر داد و گفت: در این جلسه ابتدا آیت‌الله مروریاد با بیان اینکه فلسفه وجودی این کمیسیون‌ها و هدف اصلی منطبق بر پیاده‌سازی احکام خداوند در جامعه اسلامی است، گفت: امروز دین و مذهبی که به دست ما رسیده، به برکت مجاهدت علما و حوزه‌های علمیه در طول تاریخ است. پس از بیانات ایشان سایر اعضا و روسای کمیسیون‌ها نظرات خود را در مورد تکمیل این سند ارائه نمودند.

برنامه‌ریزی هدفمند مبتنی بر پژوهش و مطالعات راهبردی

مسئول دفتر طرح و برنامه دبیرخانه شورای عالی نسبت به جایگاه پژوهش در این دبیرخانه گفت: هرگونه رشد، پیشرفت و توسعه بر علم و دانش استوار است، به عبارت دیگر موقعیت جوامع بشری بیش از هر چیز مرهون گسترش و تعمیق و پژوهش است. حجت الاسلام کرامتی افزود: موفقیت در این عرصه منوط به برنامه‌ریزی‌های هدفمند و سیاست‌گذاری کلان، مبتنی بر انجام پژوهش‌های پایه و مطالعات راهبردی است.

اطلس جامع تبلیغ حوزه خراسان در حال تدوین است

دبیر کمیسیون تبلیغ شورای عالی عنوان کرد: اطلس جامع تبلیغ بر اساس نیازهای تبلیغی حوزه علمیه خراسان در حال تدوین بوده و کار تا حد عمده‌ای نیز پیش رفته است. حجت الاسلام فردوسی پور ابراز کرد: نیروهایی که در عرصه‌های تبلیغی فعالیت می‌کردند ساماندهی و توانمند شده و از سوی دیگر همگرایی مجامع تبلیغی استان نیز شکل گرفت که این همگرایی حرکت ارزشمندی در راستای توسعه مجموعه‌های آموزش و تربیت مبلغ در قالب کارگروه‌های تبلیغی بود.

حجت الاسلام و المسلمین محمد باقر فرزانه،
دبیر شورای عالی حوزه علمیه خراسان:

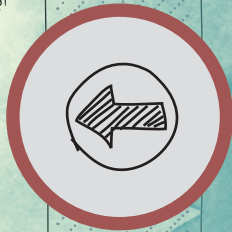
رهبرانقلاب اعضای شورای عالی را مجموعه‌ای کارآمد می‌دانند

حجت‌الاسلام والمسلمین محمدباقر فرزانه متولد گناباد، از روحانیون مبارز قبل از انقلاب، شاگرد و یار دیرینه رهبرمعلم انقلاب و تولیت فقید آستان قدس رضوی، دبیر حزب جمهوری اسلامی در خراسان، امام جمعه موقت مشهد مقدس و رئیس پیشین دانشگاه رضوی است. ایشان در سال ۱۳۷۰ به عنوان سومین رئیس دانشگاه رضوی منصوب شد. از مهمترین اقدامات دوره ریاست ایشان در دانشگاه رضوی می‌توان به مصوب شدن اساسنامه و دوره‌های تحصیلی دانشگاه در شورای عالی انقلاب فرهنگی و برگزاری دوره‌های سه‌گانه تحصیلی کارشناسی، کارشناسی ارشد و دکتری اشاره کرد. حجت‌الاسلام والمسلمین فرزانه بعد از رحلت تولیت فقید آستان قدس رضوی با حکم مقام معظم رهبری به عضویت و دبیری شورای عالی حوزه علمیه خراسان منصوب شد و تا اردیبهشت ماه سال ۹۷ نیز ریاست دانشگاه علوم اسلامی رضوی را بر عهده داشت. در ادامه گفتگویی با ایشان درباره جایگاه، اهمیت و فعالیت‌های شورای عالی حوزه علمیه خراسان با ایشان انجام داده‌ایم که از منظران خواهد گذشت:

👉 **شورای عالی حوزه علمیه خراسان چه جایگاه و ساختاری دارد و به نظر حضرتعالی، این شورا تا چه اندازه در مسیر رفع نیازهای طلاب و تربیت طلاب کارآمد و اسلام‌شناس گام برمی‌دارد؟**

برای پاسخ به این سوال ابتدا باید مقدمه‌ای را عرض کنم. به نظر من یکی از آگاهی‌های عمیق و گسترده مقام معظم رهبری که ادعا می‌کنم بی‌بدیل و بی‌نظیر است در باب شناخت حوزه و روحانیت است. دلیلش هم این است که ایشان ارتباط گسترده با حوزه و حوزویان داشته‌اند، شخصیت‌های تراز اول حوزه‌ها را از دیرباز می‌شناسند و با بسیاری از آن‌ها ارتباط خاص داشتند. بر همین اساس مراحل فراز و نشیب حوزه علمیه خراسان را به خوبی می‌دانند، اینکه در چه زمانی حوزه خراسان رشد داشته و در چه زمانی احيانا افت کرده است. با این شناخت کامل، می‌دانند که چه برنامه‌ای می‌تواند در جهت رشد حوزه علمیه خراسان مطلوب باشد. با توجه به این مسائل ایشان ۷ نفر را به عنوان اعضای شورای عالی حوزه علمیه خراسان منصوب کردند، در همان حکم از این افراد به عنوان مجموعه‌ای کارآمد یاد می‌کنند. یعنی با شناخت دقیق از کارایی این ۷ نفر و با سوابق دقیقی که از این‌ها داشتند، این حکم را صادر کردند.

لذا مبنای کاریک مبنای دقیق، منطقی و قابل قبول است. اولین کاری که شورا کرد این بود که یک اساسنامه تهیه کرد. اساسنامه توسط مجموعه‌ای از افراد صاحب‌نظر، فاضل و آگاه تهیه شد. این اساسنامه در سه جلسه شورا دقیقاً خط به خط و کلمه به کلمه مطرح شد و اعضای شورا روی آن اظهارنظر کردند و محتوای آن به تایید رسید و امضا شد. در این اساسنامه اختیارات و وظایف شورای عالی، دبیر شورا و نیز مدیر حوزه به عنوان سه رکن

دارای تغییر و تحول است، چگونه حوزه می‌تواند بی‌تفاوت نسبت به این امر باشد؟ حوزه قافله سالاران حرکت عظیم بشری است و ناچار از حرکت در مسیر تحول و تحول خواهی است. بر مبنای بیانات مقام معظم رهبری این تحول همه‌جانبه است و در مسئله خاصی نیست. در آموزش و پژوهش و اخلاق و سیاست و... در همه چیزی که مربوط به حوزه است تحول نیاز است. البته باید گفت تحول به معنای بی‌اعتنایی به میراث گرانسنگ حوزه‌ها در گذشته نیست. حوزه‌ها در گذشته کارهایی کردند که نمی‌شود آن‌ها را ندیده گرفت. باتوجه به همان میراث گرانبهای گذشته و در چهارچوب مشخص باید تحول ایجاد شود. انصافاً تلاش گذشتگان، میراث گرانبگی است که در طول تاریخ بیش از هزار سال حوزه را پیش بردند و استنباط و اجتهاد رازنده داشتند و توانستند حوزه را به شکل منطقی و دقیق به جهان معرفی کنند. استنباط کنند، تبیین کنند و تبلیغ کنند. دستاوردهای گذشته زیرساخت و شالوده کار تحول است. در امر تحول باید سرعت داشت ولی عجله نباید کرد. در همین راستا شورای تحول توسط شورای عالی تشکیل شد. شورایی متشکل از روسای کمیسیون‌های ششگانه. آن‌ها هم بلافاصله جلسات خودشان را شروع کردند. همه اعضا، افرادی فرهیخته و دانا به امر تحول و اصول و چهارچوب‌های آن هستند. درکنار شورای تحول یک ساختار دیگر وجود دارد و آن مطالعات راهبردی است. چون بر اساس مطالعات راهبردی، تحول می‌تواند ایجاد شود. مطالعات راهبردی را شورای عالی به کمیسیون‌ها واگذار کرد، چون کمیسیون‌ها هم نیروی این کار را دارد و هم توان مطالعاتی و تحقیقاتی دارد.

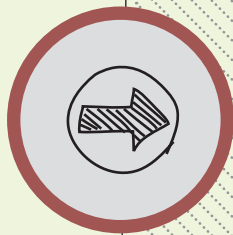
کار شورای تحول این است که مسائل گوناگونی که می‌تواند در تحول حوزه تاثیر گذار باشد را احصاء کند و بعد از تحقیق بر روی آن‌ها به شورا بیاورند تا نظرات نهایی روی آن اعمال شود. کار بسیار سنگین و ظریفی است و نمی‌توان با عجله و ندیدن تمام جوانب و اطراف قضیه تصمیم گیری کرد. ولی با دقت و طرافت توسط شورا در حال پیگیری است و انشالله به سرانجام خوبی هم خواهد رسید.

دبیرخانه شورا چه اقداماتی برای تحقق

مطالبات مقام معظم رهبری انجام داده و برای نیل به این هدف چقدر توفیق داشته است؟

اینکه ما بگوییم در ظرف این یکی دو سال آنچه که آقا خواسته‌اند انجام شده است، گزاره‌گویی است. اما باید دانست جهت حرکت شورا و دبیرخانه و مدیر محترم، همین است که مطالبات آقا در حوزه تحقق پیدا کند و قطعا محقق خواهد شد انشا... چون در حوزه خراسان استعدادها بسیار خوبی وجود دارد که اگر مجموعه شورا موفق شود، این‌ها را ساماندهی کند و امکاناتی در اختیارشان قرار دهد و کانال حرکت آنان را تنظیم کند، این‌ها خیلی خوب می‌درخشند. بنابراین آنچه که رهبری در حوزه مسائل آموزشی، پژوهشی، اخلاقی، و سیاسی و اجتماعی فرموده‌اند بی‌شک مورد توجه ما قرار دارد و در کمیسیون‌های مربوطه این مطالبات به صورت جدی پیگیری می‌شود.

اعتماد خیلی خوبی در شورای عالی نسبت به کمیسیون‌ها و کارگروه‌ها وجود دارد و اعضای محترم شورا نیز نسبت به برنامه‌ها و جلسات بسیار فعالانه برخورد می‌کنند

هم طولانی‌تر می‌شود. مع الوصف تا الان خوب عمل کردند و کار شورا خوب جلو رفته است. از جمله کارهای مهم دیگری که در شورا انجام شده، این است که یک تفاهم‌نامه‌ای بین شورای عالی حوزه علمیه مشهد و حوزه علمیه قم امضا شد. بعد از نشستی که این دو شورا باهم داشتند و رایزنی‌های بین دبیران دو شورا و نشست‌های گوناگون، تفاهم‌نامه‌ای امضا شد که به هم‌افزایی این دو نهاد حوزوی و افزایش بهره‌وری آنان کمک شایانی می‌کند. البته این مسئله به آن معنا نیست که یکی تابع دیگری باشد یا صددرصد همه مسائل مثل هم باشد، بلکه با توجه به امکانات و نیز وضعیت گوناگون حاکم بر دو شورا، یک سری تغییرات و تفاوت‌هایی هم با یکدیگر دارند. اما جهت کلی یکی است چون هدف یکی است. هدف هم اداره هر چه بهتر حوزه‌ها است، آن هم برای رسیدن به یک فرآیند و روند مطلوب در جهت پرورش نیروهای مورد نیاز جهان اسلام و نظام اسلامی.

تاکنون چه تعداد مصوبه در شورا به تصویب رسیده و اجرایی شده است؟ و آیا نظارتی بر اجرای مصوبات انجام می‌شود؟

شورا تاکنون بیش از ۲۰۰ مصوبه داشته و حدود ۸۰ تا از این مصوبه‌ها ابلاغ شده است. ضمن اینکه یکی از وظایف شورا این است که در اجرای صحیح مصوبات نظارت داشته باشد. بخشی از این نظارت به وسیله یک هیئت سه نفره صورت می‌گیرد که یک نفر از اعضای شورا است، یک نفر از مدیریت و خود دبیر نیز رئیس این شورای سه نفره است. برخی از مصوبات و دستورالعمل‌ها نیاز به شفافیت و نظارت بیشتری دارد که به پیشنهاد شورا، هیات سه نفره بر نظارت آن ورود پیدا می‌کند و سپس گزارش آن را به شورا ارائه می‌دهد.

به نظر شما حوزه انقلابی و حوزه تحولی چه شاخصه‌ها و معیارهایی دارد؟ شورای عالی در تحقق این دو امر مهم چه برنامه‌هایی دارد؟

این دو تعبیری که شما به کار بردید، هم شورای عالی و هم حوزه انقلابی و هم تحول در حوزه از مطالبات صریح رهبری است و در حکم انتصاب اعضای شورا نیز آمده است. تحول یک مسئله ضروری برای حوزه علمیه است، در حالی که جامعه بشری، جهان اسلام، علم و تکنولوژی، فرهنگ و هنر و به تبع آن سبک زندگی افراد

اصلی مشخص شد. در این شورا برای اینکه سیاست‌گذاری کلی تبدیل به اسناد راهبردی و طرح و برنامه شود، ۶ کمیسیون تخصصی تشکیل شد. کمیسیون‌ها وظیفه انتخاب و معرفی‌شان به عهده دبیر شورا بود. بنده آن موقع افراد این ۶ کمیسیون را از میان اساتید و فضلاء حوزه شناسایی کردم و در شورا روی تک‌تک آن‌ها اظهار نظر شد. پس از بحث و بررسی بر روی افراد و وظایف کمیسیون‌ها در نهایت شش کمیسیون با عناوین: کمیسیون آموزش، پژوهش، فرهنگ و اخلاق، تبلیغ، سیاست و اجتماع و کمیسیون معیشت و رفاه تشکیل شد. همه اعضای کمیسیون‌ها از اساتید حوزه هستند که در میان‌شان هم افراد با سابقه است، هم میانسال و هم فضلاء جوان شناخته شده. این کمیسیون‌ها هر کدام یک رئیس دارد که انتخاب دبیر شورا است و یک دبیر دارد که از معاونین مدیر حوزه است. دلیل حضور معاونین حوزه در کمیسیون به عنوان دبیر این است که ببینیم مصوبات و مطالبی که در کمیسیون‌ها مطرح می‌شود در مقام اجرا به چه سرنوشتی منجر می‌شود. چون این معاونین هستند که در جریان اجرای مصوبات هستند، علاوه بر این اعضای شورا نیز در جریان مسائل جدید قرار می‌گیرند تا در مصوبات جدید، نقاط قوت و ضعف مباحث گذشته سنجیده شود. همچنین مطالبی که خود معاونین اجرایی انجام داده‌اند یا کارهایی که در حوزه علمیه قم انجام شده است نیز مطرح می‌شود تا روند مصوبات شورا دارای کیفیت مطلوبی باشد. تمام این مطالب در نظر گرفته می‌شود و به عنوان یک طرح یا یک سند راهبردی تحویل شورا می‌شود. شورا نیز روی خط به خط این‌ها کار می‌کند و آقایان نظرمی‌دهند. بعد در صورت صلاحدید، اصلاح می‌شود و در نهایت پس از تصویب برای اجرا به مدیر حوزه ابلاغ می‌شود.

هر کمیسیون متشکل از هفت نفر است. در کنار این کمیسیون‌ها، کارگروه‌های تخصصی داریم که اعضای آن بیشتر از اساتید و متخصصان رشته‌های مختلف هستند و به‌طور جداگانه به عنوان بازوی مشورتی کمیسیون‌ها فعالیت می‌کنند. در مجموع بیش از ۱۰۰ نفر در قالب کمیسیون‌ها و کارگروه‌ها به آماده‌سازی طرح‌ها و برنامه‌ها به صورت کارشناسی مشغول هستند. یک کار تیمی بسیار خوب در حال انجام است، با این کار هم شورا از افکار دیگران برای تنظیم سیاست‌های کلی و اسناد راهبردی استفاده می‌کند و هم بدنه نخبگانی حوزه را در این امر مهم شریک کرده است.

تاکنون با توجه به کیفیت و کمیت کمیسیون‌ها، کمتر طرحی بوده که ارائه شود و پذیرفته نشود، اغلب طرح‌ها مورد قبول واقع شده و بعضی طرح‌ها با یک اصلاحات مختصری به تصویب رسیده است.

لازم به ذکر است که اعتماد خیلی خوبی در شورای عالی نسبت به کمیسیون‌ها و کارگروه‌ها وجود دارد و اعضای محترم شورا نیز نسبت به برنامه‌ها و جلسات بسیار فعالانه برخورد می‌کنند. یعنی به طور میانگین ما حداقل دو هفته یکبار جلسه داریم و جلسات هم جلسات خوبی است. جلساتی است که آقایان نظر می‌دهند، بحث می‌کنند و گاهی از حد متعارف

تشریح فعالیت‌ها و تبیین اقدامات «گروه مطالعات راهبردی» دبیرخانه شورای عالی حوزه علمیه خراسان:

طراحی زیست‌بوم‌های چهارگانه؛ نتیجه بازبینی سند چشم‌انداز با رویکرد تمدنی

به عقیده بسیاری از اندیشمندان و صاحب نظران با ابلاغ سند «الگوی ایرانی اسلامی پیشرفت» توسط رهبر معظم انقلاب تا دو سال آینده، جهت گیری کلان حرکت انقلاب برای همگان تا حد زیادی روشن خواهد شد. این جهت گیری سیاستی برای حوزه علمیه که خاستگاه اصلی این انقلاب بوده و ناظر و حامی فکری و معنوی آن هم خواهد بود از اهمیت بیشتری برخوردار است. به همین دلیل حوزه علمیه خراسان، ضمن ارج نهادن به تلاش پژوهشگران و تدوین کنندگان این سند ۵۰ ساله، آرمان و رسالت این سند را ملاک سیاستگذاری ها و برنامه نویسی های خود قرار داده و پس از مطالعات و بررسی های فراوان در کنار مصاحبه و مشاوره با متخصصان مختلف حوزوی و دانشگاهی در عرصه های مرتبط با کارکردها و رسالت های حوزه تمدنی، سند چشم انداز ۲۰ ساله حوزه خراسان را تدوین و به مرحله تصویب نهایی رسانده است. هدف نهایی این سند راهبردی ۲۰ ساله تحقق «حوزه هم تکامل» با جامعه و نظام اسلامی است.

در کنار تدوین این سند چشم انداز، گروه مطالعات راهبردی دبیرخانه شورای عالی با مطالعات حوزه پژوهانه و آینده پژوهانه درباره ظرفیت ها، قابلیت ها، قوت ها، فرصت ها حوزه کهن خراسان از یک سو و آسیب ها، ضعف ها و تهدیدها از سوی دیگر، گام اول تحقق این سند راهبردی را در یک برنامه ۵ ساله و در قالب ۴ زیست بوم تحولی و حدود ۲۰ پروژه آینده پژوهانه طراحی نمود. این زیست بوم ها عبارتند از زیست بوم های تحولی:

۱. آموزش، پژوهش و پرورش حوزه
۲. مجاورت اجتماعی و تبلیغ مسأله محور
۳. توسعه فناوری های نرم و نوظهور حوزه
۴. حکمرانی وقف و استقلال اقتصادی حوزه

این زیست بوم ها و پروژه های ذیل آن در شورای تحول حوزه در جلسات متعدد مطرح و پس بررسی ابعاد و جوانب اجرایی طرح ها به تصویب رسید. پس از آن در صحن شورای عالی حوزه خراسان مصوب گردید تا در کمیسیون های تخصصی ششگانه دبیرخانه شورا پس از بررسی های نهایی به عنوان اصلی ترین بسته سیاستی ۵ سال آینده حوزه خراسان ابلاغ گردد. اصول حاکم بر این برنامه ۵ ساله بدین شرح خواهد بود: آینده نگری، شبکه سازی، نظام سازی و پدیده محوری.

حجت الاسلام بزرگ، کارشناس گروه مطالعات راهبردی شورای عالی، درباره اقدامات گروه مطالعات راهبردی می گوید: ما برای رسیدن به حوزه ای که در راستای حل گره ها و نیازهای جامعه و حرکت به سمت حوزه تمدنی و انقلابی باشد، سند چشم انداز ۲۰ ساله را با رویکرد تمدنی بازبینی کردیم و به این زیست بوم ها و پروژه های بیست گانه رسیدیم. اما آنچه مهم است اصول چهارگانه حاکم بر این فرآیند است.

وی با بیان یکی از پروژه های در دست اقدام در زیست بوم آموزش و پژوهش، به عنوان نمونه این اصول را اینگونه تشریح می کند: پروژه دوسویه سازی آموزش در حوزه به عنوان یکی از مهمترین اقدامات گروه مطالعات راهبردی در حال پیگیری است. طی روش های آینده پژوهی و آینده نگری و شناخت ظرفیت ها و قابلیت های حوزه به این نتیجه رسیدیم که حوزه برای اینکه با جامعه خودش در راستای تمدن سازی هم تکامل و هم افزا شود، باید آموزشش را در دل جامعه ببرد. یک اصل برنامه نویسی ۵ ساله این است، که تمام رویدادهای

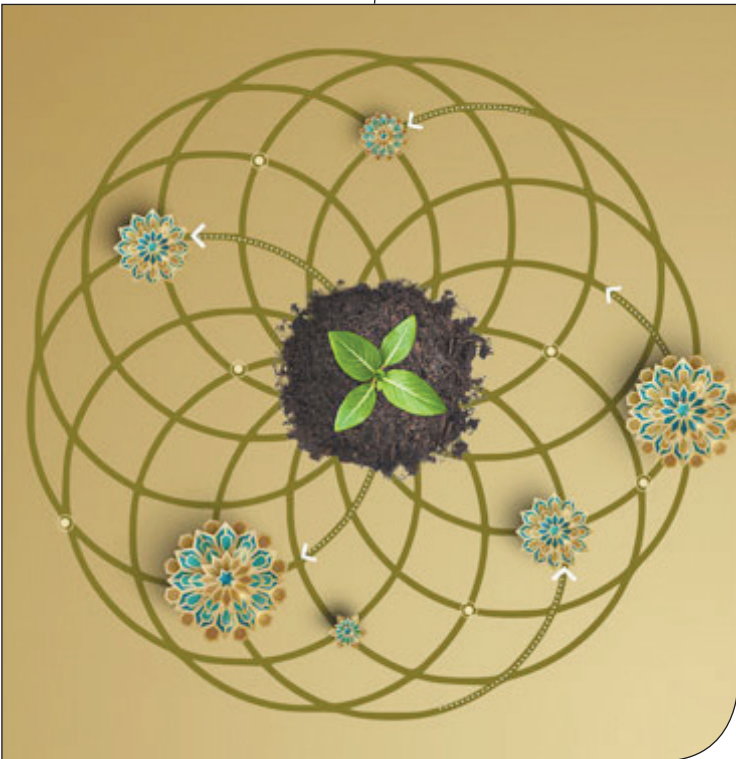
آینده و ظرفیت های موجود در هم ضرب بشوند تا به سمت افزایش بهره‌وری برود. سپس تمام اقداماتی که در این حوزه آموزش در حال انجام است، شناسایی و به یکدیگر متصل شود و تمام تجربیات به اشتراک گذاشته شود. این می‌شود شبکه سازی. مثلاً تعدادی از طلبه‌های حوزه علمیه خراسان به سمت تأسیس مدارس ابتدایی و دبیرتان رفتند. حال در مدل شبکه‌سازی برای افزایش بهره‌وری کارآنان باید نهادی مثل حوزه، متولی شناسایی، اتصال این‌ها به هم و انتقال تجربیاتشان به یکدیگر باشد. یعنی شبکه‌ای از فعالان در این عرصه را ایجاد کند.

وقتی این تجربیات به اشتراک گذاشته شود و نقاط ضعف و قوت پردازش شود، یک فناوری مدل الگوی آموزش در مقطع

کرد و تا حد ممکن تکثیرش کرد. مثل یک زمینی که در آن اشغال ریخته و شما به جای اینکه اشغال‌ها را جمع کنید، دور آن نهال را تمیز می‌کنید، آبیاری‌اش می‌کنید و قلمه می‌زنید. خود این نهال خودش را تکثیر می‌کند، و خودش هم فضای کثیف را تبدیل به یک محیط سبز می‌کند. با کمترین هزینه و با سریع‌ترین حالت ممکن، و نیز منابع انسانی و مالی اندک. پدیده محوری یعنی کشف و حمایت نوآوران در عرصه‌های گوناگون.

این چهار اصل همان اصل برنامه نویسی ۵ ساله هستند، که قرار است چشم انداز ۲۰ ساله را محقق کنند.

حجت الاسلام بزرگ در ادامه اظهار داشت: با این اصول و رویکردهای چهارگانه باید زیست بوم‌هایی که بیان شد، مورد بازبینی

دبستان و پیش‌دستانی توسط حوزه علمیه شکل می‌گیرد، که قابل ارائه به آموزش و پرورش و نهادهای آموزشی دیگر است، این می‌شود نظام سازی. این مدل از دل شبکه‌سازی و اشتراک تجربیات و تولید محتواها شکل می‌گیرد، خیلی کم هزینه است و سریع‌تر به مقصد می‌رسیم.

آخرین اصل هم پدیده محوری است. یعنی ما مثلاً برای تأسیس مدرسه حوزوی، دبستان یا پیش‌دستانی یک ساختار یا معاونت جدید شکل ندهیم، تا این ساختار جدید از صفر بنای ایجاد دبستان و پیش‌دستانی را شکل دهد. بلکه پدیده محوری می‌گوید الان چه کسی در خط مقدم است؟ پیشروهای اجتماعی و نوآوران اجتماعی دوسویه سازی چه کسانی هستند؟ این‌ها پدیده هستند، خصوصاً آن‌هایی که موفق‌تر هستند، این اصل می‌گوید باید از پدیده حمایت

و بازنگری قرار گیرند. مثلاً در زیست بوم اول طبق این اصول باید آموزش و پرورش، پژوهش و اخلاق در حوزه مورد بازبینی قرار گیرد. در زیست بوم دوم نیز تبلیغ باید براساس مجاورت اجتماعی با جامعه یعنی مسئله محور بودن، تغییر یابد. توسعه فناوری های نرم و نوظهور مانند مشاوره و ... نیز با همین رویکردهای چهارگانه باید مورد بازبینی قرار گیرد. چون حوزه یک نهاد وقف محور است و براساس زکات و خمس چهارم یعنی حکمرانی وقف و استقلال اقتصادی حوزه، براساس اصول چهارگانه باید مورد بازنگری قرار گیرد. یعنی از مدل حکمرانی در مدیریت وقف استفاده شود، به این بیان که خود مردم به عنوان صاحبان وقف نقش اصلی در اداره و گسترش موقوفات داشته باشند و حوزه نقش نظارتی داشته باشد.

و چشم انداز است تا بدانیم حوزه علمیه خراسان به عنوان یک حوزه کهن و با این ظرفیت‌هایی که الان دارد در مثلاً ۲۰ سال دیگر کجا باید بایستد؟ و چه کاری را باید تا آن زمان ساماندهی کند؟ چه پیشرفت‌هایی را باید محقق کند؟ این از جمله کارهایی است که شورای محترم انجام داده و در پی آن از کمیسیون‌های مختلف خواسته است که هر کدام از آن‌ها یک نظامی را برای رسیدن به این افق‌ها در نظر بگیرند، نظام جامع پژوهش، نظام جامع آموزش، نظام جامع معیشت و رسیدگی به امور رفاهی طلاب، نظام جامع اخلاق، این‌ها نظاماتی است که می‌تواند برای رساندن حوزه به چشم انداز بیست ساله کمک کننده باشد.

در کمیسیون آموزش نیز طبیعتاً ما باید نظام جامع آموزش را طراحی کنیم، که در مقام طراحی اش باید تمام آن الزاماتی را که یک برنامه آموزشی مناسب و پیشرو داشته باشد تا بتواند آن طلبه به روزراریت بکند تا او در افاق ۱۴۱۷ و در این مدت بدرخشد و وظایف و آن اهدافی را که در اساسنامه آمده محقق بکند، از درونش در بیاید. در این راستا کمیسیون آموزش جلسات متعددی بلکه می‌توانم بگویم تقریباً هفتگی داشته، بعضاً هم جلسات فوق العاده داشته است.

برای تدوین نظام آموزشی در مقطع عمومی، تلاش زیادی صورت گرفت. طی جلسات متعدد کارشناسی که هم در خارج از کمیسیون و هم در خود کمیسیون صورت می‌گرفت و نیز تلاش‌هایی که از گذشته در شورای قبل شده بود، همه بحث‌ها تجمیع شد و یک برنامه آموزشی با خصوصیات خاص تدوین شد و در قالب بسته‌های آموزشی پیشنهاد شد، و از این کمیسیون به صحن شور آمد و مصوبه گرفت و الان نیز اجرایی شده است.

بازخورد این طرح در مدارس و میان طلاب چگونه بوده است؟

پس از ابلاغ این طرح به مدارس، بازخوردهایش هم گرفته شد، هنوز هم در حال اصلاح آن هستیم تا به یک برنامه کاملاً مطلوب برسیم، این برنامه فعلی یک دوره مجوز اجرایی دارد، و طبیعتاً پس از این دوره با نظارتی که اساتید و کارشناسان می‌دهند، برنامه را تکمیل خواهیم کرد تا به اهدافمان برسیم. در همین راستا الان در صدد مقطع بندی حوزه نیز هستیم، و دو مقطع بالاتر یعنی مقطع تخصصی و مقطع عالی هم بحث شده و اجمالاً مقاطعش بسته شده است.

از جمله کارهای دیگر کمیسیون آموزش این است که برنامه‌هایی که از مراکز تخصصی پیشنهاد می‌شود را مورد بررسی قرار می‌دهد و پس از کار کارشناسی به شورا می‌برد و با مصوبه‌ی شورا آن برنامه‌ها اجرایی می‌شود.

یعنی مجوز مرکز تخصصی می‌دهند؟

بله، این‌ها باید در شورا مطرح شود و شورا به مرکز مدیریت حوزه و مدیر محترم حوزه هم این‌ها را به مراکز تخصصی جهت اجرایی شدن ابلاغ می‌کند.

به نظر شما چه کارهای دیگری وجود دارد که بایستی در کمیسیون آموزش روی آن تمرکز شود تا بتواند به روند تحصیلی طلبه‌ها که تا الان مغفول مانده کمک کند؟

به نظر من اساسی‌ترین کاری که باید کمیسیون انجام بدهد، تا در افاق چشم‌انداز بتواند حرکت کند و بر اساس نیازهای کشور، نیازهای نظام، مردم و دین، طلبه‌های کارآمدی تربیت کند، انجام یک سری مطالعات آینده‌پژوهی است تا بر اساس آن بتوانیم راهبردهایی را تدوین کنیم که این راهبردها ما را به آن نتیجه و هدفی که غایت حوزه‌های علمیه است، برساند، و در قالب آن نظام‌های مختلف را طراحی کنیم. لذا کمیسیون آموزش بایستی بخشی که مربوط به او هست یعنی حوزه آموزش را برطبق این فرایند به جلو ببرد. یعنی تلاش کند آن نظام جامع آموزشی که می‌تواند این هدف را محقق کند و طلبه‌ای که هم در مرحله فهم دین و هم در مرحله تبیین و تبلیغ دین و هم در صحنه اجتماعی و سیاسی موفق باشد، یعنی یک طلبه کامل و جامع را تربیت کند.

در انتها نکته خاصی اگر لازم است بفرمایید؟

ما سعی می‌کنیم بر اساس اعتمادی که شورای محترم عالی به اعضای کمیسیون کردند، همه تلاش خودمان را برای تدوین راهبردها و برنامه‌های آموزشی به نحو احسن انجام بدهیم، ولی اینکه چه مقدار موفقیت خواهیم داشت، به عوامل متعدد دیگری بستگی دارد، که امیدوارم در نهایت موجب رشد و بالندگی حوزه علمیه و طلاب شود.

حجت الاسلام والمسلمین دکتر علی خیاط، رییس کمیسیون آموزش شورای عالی حوزه علمیه خراسان:

اساسی‌ترین کار کمیسیون آموزش؛ حرکت در افق چشم انداز بیست ساله با مطالعات آینده‌پژوهی

حجت الاسلام والمسلمین دکتر علی خیاط عضو هیات علمی دانشگاه رضوی و رئیس کمیسیون آموزش شورای عالی حوزه علمیه خراسان است. ایشان علاوه بر فعالیت‌های علمی، پژوهشی و تبلیغی، رایزن فرهنگی ایران در کشور سوریه نیز می‌باشند. با ایشان درباره شاخصه‌های طلاب و حوزه علمیه عصر حاضر و نیز فعالیت‌ها و اقدامات کمیسیون آموزش شورای عالی به گفتگو نشستیم که از منظران خواهد گذشت:

حوزه علمیه کنونی چه شاخصه‌هایی دارد و طلبه‌های عصر حاضر چه چالش‌ها و فرصت‌هایی پیش رویشان هست؟

شرایط فعلی حوزه‌های علمیه و طلاب به نسبت گذشته بسیار فرق کرده است. با توجه به فرصتی که انقلاب اسلامی برای این مذهب ایجاد کرده، شناختی که امروز مردم دنیا از اسلام پیدا کرده‌اند و مطالبه‌ای که دارند و تشنه معارف آن هستند، قابل مقایسه با گذشته نیست و این یک فرصت تاریخی است. همچنین فرصتی که محور مقاومت فراهم کرده برای اینکه مردم مطالبه دین داشته باشند نیز در جهان اسلام بی نظیر است. این امر باعث می‌شود که یک احساس مسئولیت زیادی را در طلب و به وجود آید که در گذشته چنین فرصتی فراهم نبود. همچنین قرار گرفتن در عصر ارتباطات و ایجاد شبکه‌های ماهواره‌ای و فضای مجازی هم سبب شده تا اهمیت قضیه دوچندان شود.

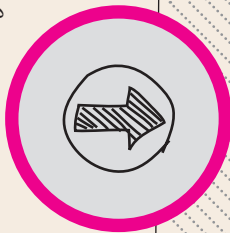
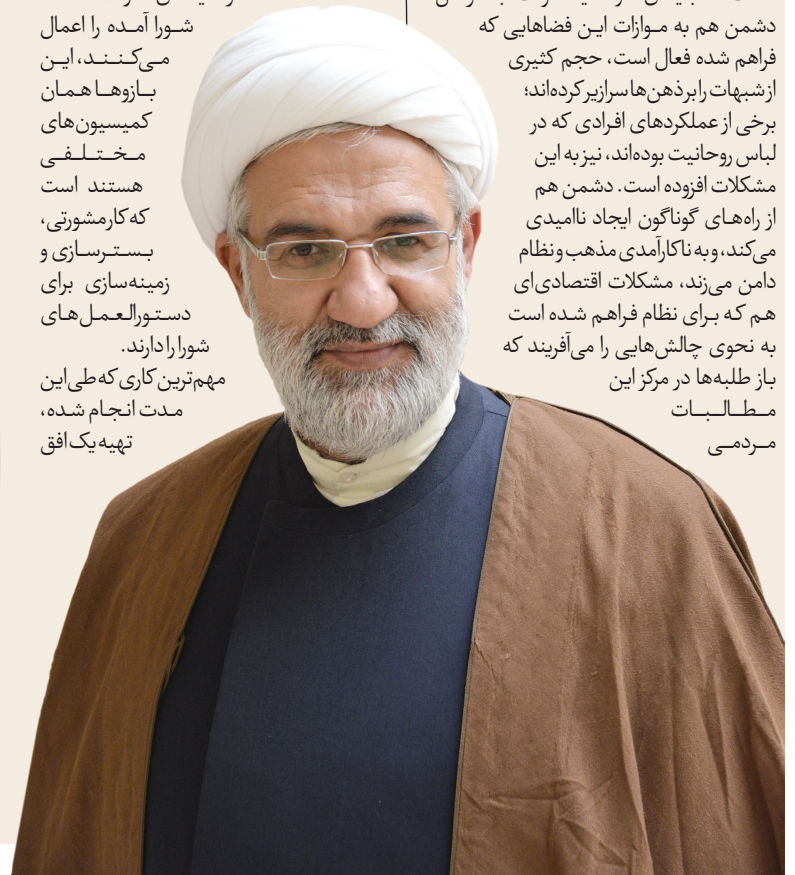
طبیعتاً آسیب‌ها و تهدیدهایی هم دارد؟

بله به هرحال آسیب‌ها و تهدیدهایی هم امروزه هست که نباید آن‌ها را نادیده گرفت. به هرحال دشمن هم به موازات این فضاهایی که فراهم شده فعال است، حجم کثیری از شبهات را بر ذهن‌ها سرازیر کرده‌اند؛ برخی از عملکردهای افرادی که در لباس روحانیت بوده‌اند، نیز به این مشکلات افزوده است. دشمن هم از راه‌های گوناگون ایجاد ناامیدی می‌کند، و به ناکارآمدی مذهب و نظام دامن می‌زند، مشکلات اقتصادی‌ای هم که برای نظام فراهم شده است به نحوی چالش‌هایی را می‌آفریند که باز طلبه‌ها در مرکز این مطالبات مردمی

قرار دارند. همیشه به موازات امکاناتی که فراهم می‌شود آسیب‌ها و زحمت‌هایی هم به وجود می‌آید. ولی به هرحال انسان باید به وعده‌های قرآن دل ببندد و حق هم همین است که «إِنَّ مَعَ الْعُسْرِ يُسْرًا». به هرحال اگر به وظایفمان عمل کنیم و درست از این بسترهایی که عرض کردم استفاده بکنیم توفیقمان کم نخواهد بود. آنچه که الان ما از پیشروی و گسترش عمق این تفکر در دنیای بینی، چیز کمی نیست و بالاخره به رغم همین مشکلات و آسیب‌ها این پیشرفت‌ها حاصل شده است.

با توجه به فضای موجود عصر حاضر و نیز ظرفیت‌های حوزه‌های علمیه، نظر شما به عنوان رییس کمیسیون آموزش شورای عالی، درباره نقش حوزه خراسان و شورای عالی در این عرصه‌ها چیست؟

به نظرم شورای عالی از نظر جایگاه بالاترین مقام تصمیم‌گیری، تصمیم‌سازی و جریان‌سازی در حوزه است. البته این شورا بازوهایی دارد که از طریق همان‌ها وظایف مهمی که در شرح وظایفشان در اساسنامه شورا آمده را اعمال می‌کنند، این بازوها همان کمیسیون‌های مختلفی هستند که کار مشورتی، بسترسازی و زمینه‌سازی برای دستورالعمل‌های شورا دارند. مهم‌ترین کاری که طی این مدت انجام شده، تهیه یک افق

حاشیه

راز نخواستن خانه

آیت الله رضا زاده، از علماء مشهد نقل می‌کنند:
 آیت الله سید محمد هادی میلانی، در مشهد، دنبال منزل مناسبی بودند که اندرونی و بیرونی داشته باشد. آنچه من راجع به آن خانه نقل می‌کنم، از زبان کسی است که از طرف آقا مامور خرید خانه در مشهد بود. ایشان می‌گوید: آیت الله میلانی به من فرمودند: خانه ای با همین مقدار پول که من دارم بخرید. اگر قیمت خانه بیشتر از پول موجود من بود، هر وقت که خدا به من داد، می‌پردازم. بعد ما محله به محله در پی خانه مطلوب آقا گشتیم. هر خانه ای که ما پیدا می‌کردیم، آقا نمی‌پسندیدند. روزی خانه خوب و مناسب و بزرگی پیدا کردیم و با خود گفتیم که آقا قطعاً آن را می‌پسندند. وقتی ایشان را جلوی آن خانه بردیم، سخت شگفت زده شدیم. چون آقا همین که یک پایش را داخل خانه گذاشت، بی‌درنگ به عقب برگشت. بعد فرمودند: که این منزل به درد من نمی‌خورد. دنبال منزل دیگری بگردید. در این منزل که شما می‌خواهید برای من بخرید، معصیت زیاده شده است. ما از سر کنجاوی رفتیم و تحقیق کردیم. معلوم شد که آن خانه، قیلا بانک ایران و انگلستان بوده است.

مکتب

خود را برای درس خواندن وقف کرده بودند!

مرحوم آیت الله العظمی بهجت در خاطره‌ای جالب از دوران طلبگی اش در نجف، درباره سخت‌کوشی علماء در درس خواندن چنین می‌گویند:
 «بنده در میان اهل علم، کسی پُرکار تر از مرحوم مُظفَّر ندیده‌ام. حجره ایشان درست روی روی حجره ما بود. وقتی که مطالعه خود را به پایان می‌بردیم و می‌خواستیم بخوابیم، چراغ ایشان روشن بود و ایشان همچنان مشغول نوشتن بودند. علاوه بر این روزها، درس‌های فقه و اصول را که در آن شرکت نموده بود، مثل آب خوردن تقریر می‌کرد و می‌نوشت. این را هم می‌دانم که در درس و بحث جدی بود. از آن طرف شب هم وقتی بیدار می‌شدیم، وقت اذان و یا پیش از آن، می‌دیدیم ایشان هنوز مشغول نوشتن است.
 در همان زمان، یک آقا شیخ هم بود که فقط در اواخر شب بیدار می‌شد (نه از اول شب)، و تا وقت طلوع فجر در پشت بام مدرسه به مطالعه می‌پرداخت، و هنگام طلوع فجر به آسمان نگاه می‌کرد که آیا فجر طلوع کرده است یا نه، و در صورت تحقق طلوع فجر، در همان پشت بام نماز می‌خواند و همان جامی خوابید.
 آیت‌الله خوبی -رحمه الله علیه- هم شانزده درس می‌گفت! درست به یاد ندارم به ضمیمه خواندنی‌ها، و یا فقط درس‌هایی که می‌گفت این قدر بود، به گمانم فقط درس‌هایی که می‌گفت. علاوه بر مطالبی که تحصیل یا مطالعه می‌کرد. شانزده درس بود. بالاخره، گویا خود را برای درس خواندن وقف کرده بودند».

طایفه ۱۴۱۷ هـ

- صاحب امتیاز: دبیرخانه شورای عالی حوزه علمیه خراسان
- مدیرمسئول: صفرعلی فتح‌اللهی
- جانشین مدیرمسئول: مجتبی‌دانش
- سردبیر: عباس مهدوی‌خواه
- تحریریه: هاشم اکبری، رضا سجادی، حسن امینی
- طراحی گرافیک و صفحه‌آرایی: حامد امامی
- ویراستاری: موسسه ققنوس

راه‌های ارتباطی:
<http://shora-kh.com>

اینستاگرام: [shoraealikh](https://www.instagram.com/shoraealikh) | سروش: [sapp.ir/shorekhorasan](https://www.instagram.com/sapp.ir/shorekhorasan)

- آدرس دبیرخانه: مشهد مقدس، خیابان طبرسی، بلوار شارسازان
- خیابان شهید شوشتری ۷، جنب بنیاد پژوهش‌های اسلامی آستان قدس رضوی
- تلفن: ۰۵۱۳۲۰۰۸۴۹۷

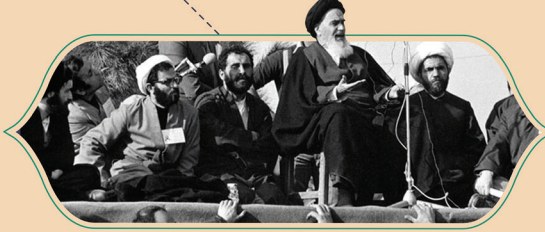
قاب عکس

تحوّل حوزه در طراز انقلاب

نسبت روحانیت با نظام اسلامی روشن است. حمایت در کنار نصیحت، دفاع در کنار اصلاح.

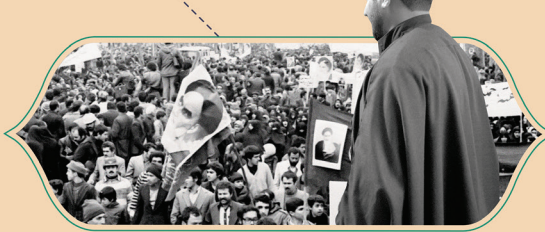
اول
 مایه ابتکاء
 نظّم اسلامی
 نظام منکی به حوزه‌های علمیه است. حوزه و روحانیت به نظام دینی بی‌تفاوت نیست. روحانیت نمی‌تواند به نظامی که بر اساس اسلام پدید آمده بی‌تفاوت باشد.

دوم
 پشتیان فکری
 نظّم اسلامی
 امروز کارهای نشده و سوال‌های بی‌جواب بسیار است. حوزه باید پایه‌های تفکر و جهان بینی اسلامی و ارکان و خطوط انقلاب اسلامی را تبیین کند.

سوم
 پاسدار عواطف
 و ایشانی مَرکَمه
 تکیه نظام اسلامی به مردمی است که بیش از همه با ایمان و عواطفشان در صحنه حضور پیدا می‌کنند. حوزه باید این عواطف و ایمان را جذب کند.

چهارم
 حفظ وحدت ملی
 علمای موجه، زبان‌های ناطق، گویا و شخصیت‌های شناخته شده در جامعه اسلامی شایسته‌ترین افراد در دعوت مردم به حفظ یکپارچگی و وحدت هستند.

پنجم
 حضور در صحنه‌های مُورد نیاز مَرکَمه
 روحانیت باید در صفوف مقدم حاضر باشد. طلبه‌ای که با شنیدن بانگ جنگ به سمت جهاد فی سبیل الله می‌شناخت، هیچ قیمتی برایش متصور نیست.

ششم
 مقابله با اندیشه جَدلی حوزه و انقلاب اسلامی
 باید با اندیشه‌هایی که می‌کوشد حوزه را نسبت به نظام و نظام را نسبت به حوزه بی‌تفاوت یا بدین سزا، مقابله کرد و در برابرش هوشیاری نشان داد.

هفتم
 حمایت و دفاع از نظّم اسلامی
 امروز احاد روحانیت به اقتضای تلبس به این لباس موظف است هر طور که می‌تواند از حکومت اسلام و حاکمیت قرآن دفاع کند و مقابل دشمنانش بایستد.

